

Βρυξέλλες, 25 Οκτωβρίου 2019
(OR. en)

13295/19

EDUC 416
ECOFIN 900
EMPL 521
SOC 688

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Μια ισχυρή οικονομική βάση για την Ευρώπη: επιδίωξη αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και ποιότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης <i>-Συζήτηση προσανατολισμού</i> <i>(Δημόσια συζήτηση σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2 του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου)</i> <i>[πρόταση της Προεδρίας]</i>

Κατόπιν διαβούλευσης με την Επιτροπή Παιδείας, η Προεδρία κατάρτισε το συνημμένο έγγραφο προβληματισμού, το οποίο υποβάλλεται ως βάση για τη συζήτηση προσανατολισμού που θα πραγματοποιηθεί κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Παιδείας, Νεολαίας, Πολιτισμού και Αθλητισμού στις 8 Νοεμβρίου 2019.

Μια ισχυρή οικονομική βάση για την Ευρώπη:

επιδίωξη αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και ποιότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης

- Σημείωμα προβληματισμού της Προεδρίας -

- Στόχος της κοινής συνεδρίασης είναι να αποτελέσει μοναδική ευκαιρία για τους υπουργούς οικονομικών και τους υπουργούς παιδείας ώστε (1) να ανταλλάξουν απόψεις σχετικά με την συμβολή της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στη μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη και (2) να ανταλλάξουν εμπειρίες και βέλτιστες πρακτικές σχετικά με πολιτικές για την προώθηση της ποιότητας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Ανάλυση της κατάστασης

- Καθώς οι χώρες δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στην παγκοσμιοποίηση, την τεχνολογική πρόοδο και τις δημογραφικές μεταβολές, το ανθρώπινο κεφάλαιο έχει αποκτήσει ακόμη μεγαλύτερη σημασία. Ο ρόλος της εκπαίδευσης και της κατάρτισης είναι ζωτικής σημασίας για τις κοινωνίες στη διαδικασία συσσώρευσης ανθρώπινου κεφαλαίου.
- Πρόσφατα, στο νέο στρατηγικό θεματολόγιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την περίοδο 2019-2024 δόθηκε έμφαση στον θετικό αντίκτυπο της εκπαίδευσης και της κατάρτισης τόσο στην οικονομία όσο και στην κοινωνία στο σύνολό της. Σύμφωνα με τη στρατηγική, πρέπει να αυξηθούν οι επενδύσεις στις δεξιότητες και την εκπαίδευση των ανθρώπων, να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για την προώθηση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας και να ενισχυθούν οι ερευνητικές προσπάθειες. Επιπλέον, σύμφωνα με τον *ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων*, απαιτούνται εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς.
- Η εκπαίδευση και η κατάρτιση έχουν ενταχθεί στο θεματολόγιο της ΕΕ για την ανάπτυξη και την απασχόληση στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και τη διά βίου μάθηση στις συστάσεις ανά χώρα του 2019. Η νέα Επιτροπή, στις πολιτικές κατευθύνσεις της (2019-2024), τόνισε επίσης τον ρόλο των δεξιοτήτων και της εκπαίδευσης στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας της Ευρώπης.

- Το Νοέμβριο του 2017, η Ευρωομάδα συζήτησε για τη σημασία των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο και την αποδοτικότητα των δημοσίων δαπανών για την εκπαίδευση.

Ο ρόλος της εκπαίδευσης και της κατάρτισης

- Το ανθρώπινο κεφάλαιο είναι απαραίτητο για την τόνωση της παραγωγικότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης και έχει ζωτική σημασία για την ανθεκτικότητα των κοινωνιών. Η πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας εκπαίδευση και κατάρτιση για όλους, είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για την καταπολέμηση της φτώχειας και την προαγωγή της ισότητας. Αποτελεί το θεμέλιο για την ευημερία της ευρωπαϊκής κοινωνίας.
- Τα οφέλη της εκπαίδευσης και της κατάρτισης για την κοινωνία είναι σημαντικά από πολλές απόψεις. Σε ατομικό επίπεδο, οι δεξιότητες που αποκτώνται από την εκπαίδευση και την κατάρτιση μεταφράζονται σε υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης και μεγαλύτερους μισθούς. Για παράδειγμα, το ποσοστό απασχόλησης των ενηλίκων με πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι περίπου εννέα ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό των ενηλίκων που έχουν ολοκληρώσει μόνον ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση· επίσης, οι αποδοχές τους είναι κατά μέσο όρο 44% μεγαλύτερες στις χώρες της ΕΕ.
- Η απόδοση της επένδυσης στην εκπαίδευση είναι επίσης υψηλή για την κοινωνία στο σύνολό της, δεδομένου ότι ένα καλά εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη και στην αύξηση της παραγωγικότητας και προάγει την ικανότητα καινοτομίας. Αυτό συμβάλλει στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου για το σύνολο του πληθυσμού. Η ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση αποτελεί επίσης έναν από τους σημαντικότερους τρόπους για να υποστηρίζεται η κοινωνική συνοχή και η κινητικότητα και να διασφαλίζεται ότι οι κοινωνίες θεωρούνται δίκαιες και ισότιμες.
- Από τις δευτερογενείς επιπτώσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο συνάγεται ότι ωφελούνται και άλλοι άνθρωποι, πέραν εκείνων που πραγματοποιούν την επένδυση. Δεδομένου ότι εμπλέκονται τόσο ιδιωτικές όσο και κοινωνικές αποδόσεις, υπάρχει κίνδυνος υποεπένδυσης. Η δημόσια παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης διορθώνει αυτή την ανεπάρκεια της αγοράς.

- Μολονότι η παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης αποτελεί κυρίως ευθύνη των κρατών μελών, στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, η εκπαίδευση και η κατάρτιση μπορούν να έχουν θετικές δευτερογενείς επιπτώσεις εντός της ΕΕ. Ωστόσο, η σημαντική και συνεχής αποδημία εργατικού δυναμικού υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου θα μπορούσε να έχει αρνητικές συνέπειες για το αναπτυξιακό δυναμικό και τα δημόσια οικονομικά ορισμένων χωρών.
- Η επένδυση σε εκπαίδευση και κατάρτιση υψηλής ποιότητας χωρίς αποκλεισμούς είναι ένα θέμα στρατηγικής σημασίας για το μέλλον της Ευρώπης. Η παγκοσμιοποίηση, η τεχνολογική πρόοδος και οι δημογραφικές μεταβολές έχουν ισχυρό αντίκτυπο στις αγορές εργασίας και στην κοινωνία. Η ενίσχυση τόσο των βασικών όσο και των πιο εξειδικευμένων δεξιοτήτων και ικανοτήτων και η άνοδος του μορφωτικού επιπέδου έχουν ουσιαστική σημασία. Η γήρανση των κοινωνιών στην ΕΕ καθιστά ακόμη πιο επιτακτική την ανάγκη εκπαίδευσης και απασχόλησης του μεγαλύτερου μέρους του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας.
- Στο μέλλον, η ψηφιοποίηση και η τεχνολογική πρόοδος θα εντείνουν την ανάγκη για συνεχή μάθηση και επικαιροποίηση των δεξιοτήτων. Ενδέχεται να προκύψουν αναντιστοιχίες διαφόρων μορφών μεταξύ προσφοράς και ζήτησης όσον αφορά τις δεξιότητες και τις ικανότητες. Στις μελλοντικές προκλήσεις για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης περιλαμβάνονται (1) η δημιουργία των βάσεων επί των οποίων θα επιτυγχάνονται εκπαιδευτικά αποτελέσματα υψηλής ποιότητας σε νεαρή ηλικία, (2) η επικαιροποίηση των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων ώστε να καθίσταται δυνατή η περαιτέρω μάθηση και (3) η στήριξη του επαγγελματικού επαναπροσανατολισμού και της εκμάθησης νέων επαγγελμάτων σε διάφορους τομείς με διαφορετικές δομές καθηκόντων· όλα τα ανωτέρω θα διευκολύνουν την προσαρμογή στις διαρθρωτικές αλλαγές που σημειώνονται στην οικονομία και στην αγορά εργασίας. Επιπλέον, στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη για τις μελλοντικές ανάγκες όσον αφορά τις δεξιότητες και τις ικανότητες, ώστε να εξασφαλίζεται εργατικό δυναμικό υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου στους σχετικούς τομείς. Η αναβάθμιση και η αναπροσαρμογή των δεξιοτήτων βελτιώνουν επίσης την ανθεκτικότητα στους οικονομικούς κλυδωνισμούς.

Εκπαίδευση υψηλής ποιότητας, οικονομική αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα

- Το ανθρώπινο κεφάλαιο δημιουργείται πρωτίστως μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος και χρηματοδοτείται κυρίως από δημόσιους πόρους στην Ευρώπη. Η εκπαίδευση από την πρωτοβάθμια έως την τριτοβάθμια ήταν δημόσια χρηματοδοτούμενη κατά 87% κατά μέσο όρο στις 21 χώρες της ΕΕ¹ που είναι και μέλη του ΟΟΣΑ το 2016.
- Η ενίσχυση της διαμόρφωσης ανθρώπινου κεφαλαίου δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη αύξηση των δαπανών, αλλά οικονομικά αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη χρήση τους. Σε συγκρίσιμο επίπεδο δαπανών, ορισμένα κράτη μέλη επιτυγχάνουν καλύτερα αποτελέσματα από άλλα. Η πρόκληση για ορισμένα κράτη μέλη είναι ότι οι δαπάνες τους πρέπει να τόσες, ώστε να εξασφαλίζουν πιο ποιοτικά και δίκαια αποτελέσματα στην εκπαίδευση. Για άλλα κράτη μέλη, η πρόκληση συνίσταται στο να δαπανούν αποδοτικότερα για τη βελτίωση των εκπαιδευτικών τους αποτελεσμάτων.
- Τα κριτήρια αποδοτικότητας των δημόσιων δαπανών για την εκπαίδευση και την κατάρτιση θα πρέπει να καλύπτουν αξιολόγηση των επιδόσεων, της ποιότητας και της συμμετοχικότητας.
- Το μορφωτικό επίπεδο έχει ανέβει στην ΕΕ με την πάροδο του χρόνου. Το μέσο μορφωτικό επίπεδο στην ΕΕ (τριτοβάθμια εκπαίδευση) στην ηλικιακή ομάδα 30-34 αυξήθηκε από 31% το 2008 σε 41% το 2018. Παράλληλα, το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 25-34 ετών που δεν έχουν ολοκληρώσει ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μειώθηκε από 18% σε 14%.
- Όσον αφορά την ποιότητα, οι βαθμολογίες της ΕΕ στην αξιολόγηση PISA είναι στο μέσο όρο και υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Επιπλέον, υπάρχουν σημαντικές διαφορές εντός της ΕΕ.
- Ως προς τη συμμετοχικότητα, σε πολλά κράτη μέλη αποδοτικότερες δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση και την κατάρτιση θα μπορούσαν επίσης να βελτιώσουν την ένταξη στην αγορά εργασίας και να προωθήσουν την διαγενεακή κοινωνική κινητικότητα. Στην ΕΕ, το ποσοστό ΕΕΑΚ² για τους νέους ηλικίας 20-24 ετών ανήλθε σε 15% και στο 17% για τους νέους ηλικίας 25-29 ετών το 2018.

¹ Τα στοιχεία για δύο χώρες της ΕΕ και του ΟΟΣΑ, τη Δανία και την Ελλάδα, δεν περιέχονται στην έκθεση του ΟΟΣΑ «Η εκπαίδευση με μια ματιά 2019».

² «Εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης» (ΕΕΑΚ)

- Για να εξασφαλιστεί ο βέλτιστος συνδυασμός των επιθυμητών από την κοινωνία αποτελεσμάτων, οι δαπάνες για υψηλής ποιότητας εκπαίδευση και κατάρτιση θα πρέπει επίσης να είναι αποτελεσματικές. Οι αποτελεσματικές δαπάνες επιτρέπουν να επιτυγχάνονται συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς, τα οποία ευνοούν την οικονομική ανάπτυξη, την παραγωγικότητα και την ισότητα.

Θέματα προς συζήτηση

- Ποια είναι τα πιο πειστικά ζητήματα για τη χώρα σας όσον αφορά την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης και κατάρτισης;
- Ποιες πολιτικές θεωρείτε ως τις πλέον πρόσφορες όσον αφορά την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα, τη συμμετοχικότητα και την ισότητα στην εκπαίδευση και κατάρτιση;
- Πώς μπορούν να επιτευχθούν ταυτόχρονα τα μαθησιακά αποτελέσματα υψηλής ποιότητας, το υψηλό μορφωτικό επίπεδο και η ισότητα;
- Ποιος θα μπορούσε να είναι ο ρόλος της ευρωπαϊκής συνεργασίας στην προώθηση της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας και της υψηλής ποιότητας της εκπαίδευσης και κατάρτισης και πώς θα μπορούσαν οι ευρωπαϊκές κοινωνίες να προβλέπουν τις μελλοντικές ανάγκες αναβάθμισης και αναπροσαρμογής των δεξιοτήτων;